

Cultura i Espectacles

Desapareix el poeta lleidatà Carles Hac Mor, exponent de l'avantguarda més rupturista i divertida del nostre temps

Adéu al poeta trençador

David Castillo
BARCELONA

Durant la matinada de dimarts a dimecres, les xarxes socials van començar a bullir anunciant la desaparició de Carles Hac Mor, un dels poetes catalans més populars en els circuits dels recitals, de la poesia dita, de tota una sèrie de corrents innovadors, fundats per ell mateix seguint la ruta dels dadaïstes i surrealistes i que arriba fins als lletristes i els situacionistes. La vetlla es fa avui a partir de les 11 del matí al tanatori de Les Corts de Barcelona

Mor era, però, un il·lustrat, un home amb una vasta formació acadèmica, amb una col·lecció de títols universitaris i que no es va conformar sent un més del ramat dels filòlegs amb ínfulas. Resulta impossible separar els seus poemes paraparèmics del seu sentit de l'humor, dissociar la ironia de la seva obra literària. Una de les últimes accions consistia en el *Fracassart: de la no-mort de l'art*, una teoria basada en la seva mateixa existència, sempre al límit de la indigència. En companyia de les imatges creades per Vicenç Viaplana i un vídeo d'Ester Xargay, fa uns mesos, a l'estiu pas-

sat, al sempre estimulants Museu de Granollers, va oferir el que segurament serà l'última gran actuació de l'artista total.

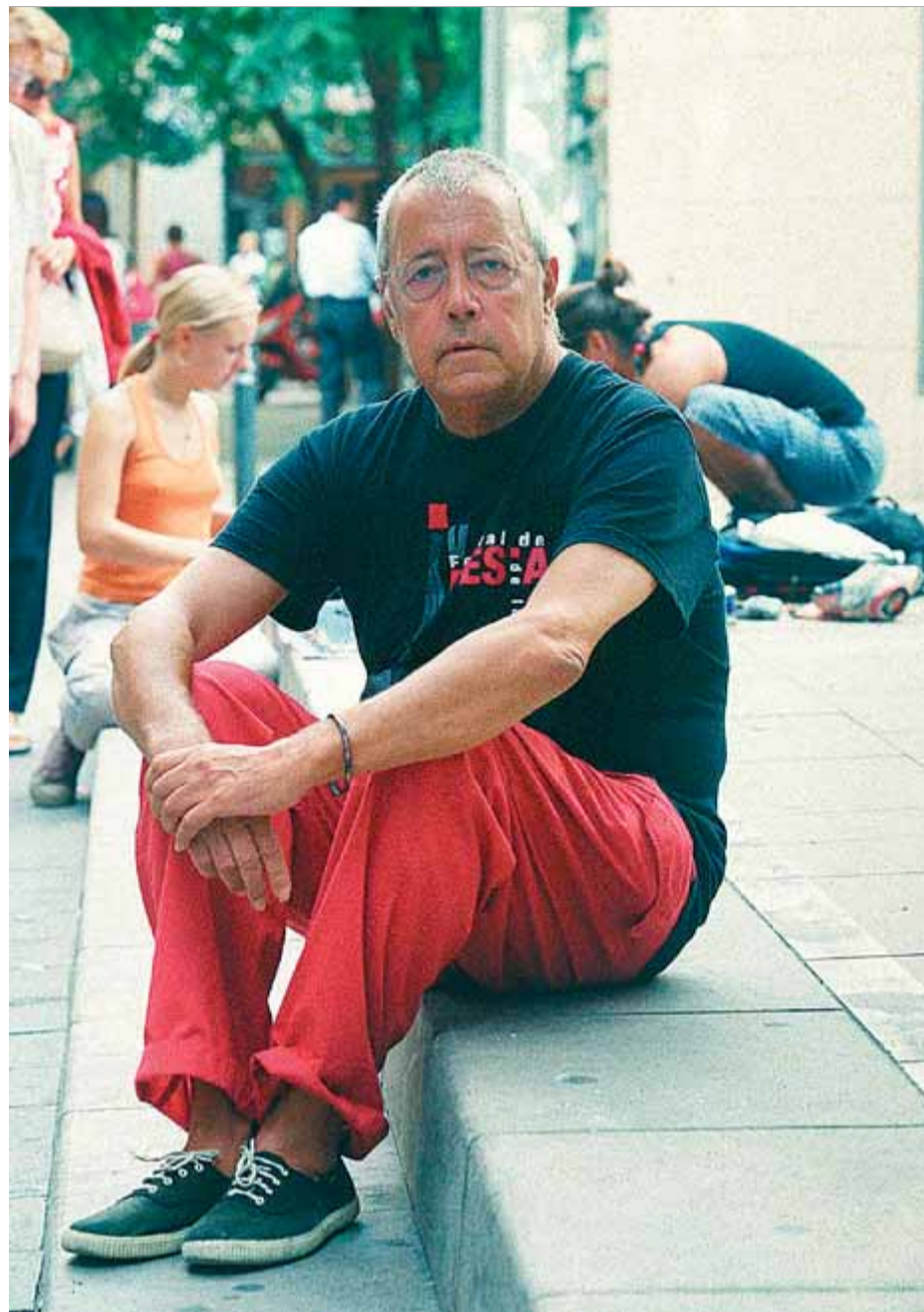
No tot serien flors i violes. Acompanyat de la seva inseparable Ester Xargay, quan va arribar la crisi del 2007, em va comentar: "Ara ens farem d'or fent cursos de supervivència." El seu comentari provenia d'una llarga resistència en el món de l'art. I el recordo anant-lo a buscar al seu pis del carrer Amigó –o Santaló o Calvet, sempre els confonco– per anar a recitar o per perpetrar revistes, que amb prou feines

Carles Hac Mor va ser un artista total, un subversiu del convencional, un resistent al límit

col·locàvem als col·laboradors. Algunes capçaleres van ser gestades per ell mateix, com ara *Tecstual*, *Ampit* i *L'avioneta*, però també trobem col·laboracions a infinitat de revistes d'art dels anys vuitanta i noranta, i poètiques com *Ampolla*, *Trilateral*,

Trotón, *Àrtics*, *Fenici* i moltes altres. Al costat d'aquesta militància en revistes al marge, Mor va col·laborar en diaris, des del *Tele-Express*, *Diari de Barcelona* i *El País* fins a l'*Avui*, on va signar des del 1994 fins al 2007 en infinitat d'articles d'experimentació, però també de divulgació radical.

Nascut a Lleida el 1940, el seu mateix nom era el pseudònim de Carles Hernández Mor, que es va iniciar als anys setanta en els estils textualistes, i que difícilment podem separar del rupturisme que les arts plàstiques van viure amb les avantguardes. A Catalunya, reticent als canvis i amb la rèmora de la disciplina noucentista, els grans canvis afavorits per Salvat-Papasseit, Foix i Brosa van arribar amb tota la potència a la Generació dels Setanta per anar-se envaint de mica en mica en un eclèctic i postmodern fi de segle. Mantinent uns horaris espartans, com si es tractés d'un novel·lista disciplinat, Mor escrivia tots els dies i la seva bibliografia seria impossible reproduir en aquesta pàgina. De fet, la seva obra es manté en construcció com si tots els llibres for-

Carles Hac Mor en una fotografia al centre de Barcelona l'any 2005 ■ XAVIER CARRIÓN

messin un tot, un estil divertit i absurd, que esclatava en la interpretació. Veure'l amb la seva cara seriosa era un espectacle.

Si ens pregunten en el futur sobre la seva figura resultarà impossible no esmentar la bondat, complement d'una intel·ligència subtil. La saviesa brotava d'aquest esperit anarquista, que havia triat la llibertat en comptes de la cotilla, el risc davant la inèrcia. Així, la desconstructió, subvertir les estructures sintàctiques i semàntiques, van ser una mostra de valentia davant unes formes escleròtiques, que no li interessaven, segurament per avoriment. Des de la formació del col·lectiu Grup de Treball, l'any 1973, Mor va apostar pel conceptual, per donar un cop

definitiu als convencionalismes i explotar conceptes com la paraparèmia, l'escalaborn i l'hiposeptimi, tot un catàleg d'invençons i d'invectives, que podia agrupar l'estètica "poca-solta", tal com ell ho va definir. De la novel·la va passar a l'antinovel·la, de l'assaig al poeso-assaig. Es tractava d'il·luminar una frase, treure-la de context, fer-la volar més enllà del seu contingut estricte. Et preguntava sobre les connexions entre un text amb la irrealitat, sobre el que pretenies fer a través d'una descripció, com si la seva recerca coincidís amb un aspecte gairebé ideològic, profundament llibertari.

Enmig de la travessa del desert que implica viure de l'art aquí, Mor va guanyar premis impor-

tants, com el Joan Fuster per *Despintura del jo*, del 1998, i el Rosa Lloveroni per *M'he menjat la cama*, del 2004.

Les reaccions per la xarxa han estat divertides, com impulsades pel mateix Hac Mor, que ho hauria vist com una entremaliadura, en aquest cas pòstuma. Un dels poetes amics ha enviat un missatge: "Carles Hac, mor". Un altre en la mateixa línia, "Mor Carles Hac". En qualsevol altre poeta resultaria irrespectuós, en el nostre home, més que pertinent: fer broma fins al final, no voler reconeixements públics, descartar tòpics i panegírics repetitius: "Els fracassartistes només pretenen fracassar i per això no els veiem, desafien l'èxit que imposa el nostre temps." ■